

Hållbarhets- bokslut 2021

Varberg visar vägen

Beslutad av kommunfullmäktige den 21 juni 2022

21

[Klicka här för att se innehållsförteckningen](#) ➔

VARBERGS
KOMMUN

Innehåll

Förord.....	3	Nyckeltal för att följa vår utveckling.....	6	Vidare arbete mot ett hållbart Varberg.....	41
Varberg visar vägen.....	4	Utmaningar och möjligheter som påverkar vårt arbete.....	7	Sammanfattning av målbildernas bedömning och trend.....	42
De tre hållbarhetsinriktningarna och hur vi bedömer resultaten.....	5				

Hållbarhetsinriktning:

Livskraftiga ekosystem

Varbergs kommun bidrar till att minska förekomsten av gifter i ekosystemen lokalt och globalt.....	8	Varberg är föregångare inom förnybar och återvunnen energiproduktion.....	20	Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in.....	30
I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat.....	10	Varbergs kommun utmärker sig inom effektiv energianvändning och stimulerar aktivt energismarta livstilar.....	23	Varberg har västkustens bästa förutsättningar för en hälsosam livsstil.....	32
Varberg bevarar och utvecklar ekosystem-tjänsternas funktion och kvalitet.....	13	I Varberg bygger vi resurseffektivt med giftfria material.....	26	I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning.....	34
Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter.....	16	Våra konsumtionsmönster rättar sig efter naturens resurser och kretslopp.....	28	Varberg är ett rättvist och inkluderande samhälle.....	37

Hållbarhetsinriktning:

Hållbar resursanvändning

Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in.....	30	Varberg är en magnet för kreativa människor med hållbara verksamheter.....	39
---	----	--	----

Hållbarhetsinriktning:

Välmående samhälle

Varberg har västkustens bästa förutsättningar för en hälsosam livsstil.....	32	Varberg är ett rättvist och inkluderande samhälle.....	37
I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning.....	34	Varberg är en magnet för kreativa människor med hållbara verksamheter.....	39

Klickbar PDF För att göra läsningen enklare finns det möjlighet att klicka på ➤ för att komma till det avsnitt eller länkar du vill . Under varje enskild målbild finns också möjlighet att klicka sig vidare till nyckeltalen eller tillbaka ⬅ hit till innehållsförteckningen.

Förord

Ett hållbart Varberg

Varberg är en attraktiv plats där många vill leva, jobba och studera. När vår kommun växer måste vi säkerställa att det som gör Varberg attraktivt värnas, att vi tar ansvar i klimatomställningen och bygger ett välmående samhälle. Ambitionen i våra lokala hållbarhetsmål är att visa vägen, inspirera andra och skapa förutsättningar för invånare och näringsliv att agera hållbart och ansvarsfullt. Det ska vara lätt att göra rätt!

Med siktet inställt på en hållbar framtid kan vi skapa många nya möjligheter. Utmaningen är vägen dit. Förändringar är aldrig enkla. När vår stad och landsbygd utvecklas är det viktigt att de beslut som tas går i linje med vår hållbarhetsagenda. Genom att främja kreativitet och innovation kan kommunen skapa rätt förutsättningar för utveckling även hos näringsliv, föreningsverksamhet och kulturliv. Med glädje ser vi stort engagemang från näringslivet. Det är tillsammans som vi åstadkommer goda resultat. Vi lär oss och blir bättre i den dialogen. För ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv även i framtiden behöver vi tillsammans driva omställningen mot ett klimatneutralt, cirkulärt och hållbart samhälle.

Det här är kommunens sätt att visa vad vi gör bra och redogöra för vad som kan och ska bli bättre. Vårt årliga hållbarhetsboks slut innebär ett tydligt arbetssätt för vår organisation och en möjlighet för den som vill att följa vår resa mot ett hållbart samhälle.

Ann-Charlotte Stenkil, kommunstyrelsens ordförande (M)

Tillsammans mot Agenda 2030

För andra gången har ett hållbarhetsboks slut tagits fram för Varbergs kommun. Det är en uppföljning av hur väl vår organisation lyckas med att nå lokala hållbarhetsmål och bidra till Agenda 2030. Hållbarhetsboks slutet hjälper oss att få en samlad bild av vårt hållbarhetsarbete, sprida goda exempel och synliggör vad vi behöver göra för att bli ännu bättre.

Även om utmaningarna är globala är lösningarna oftast lokala, därför behöver Varbergs kommun göra sin del för att den målsättning vi delar med resten av världen ska bli verklighet. Som kommun har vi en viktig roll i genomförandet av de globala målen. Flera av våra grunduppdrag, så som skola, omsorg och samhällsplanering, är direkt eller indirekt kopplade till genomförandet av Agenda 2030:s delmål.

Under året har organisationen tagit kliv framåt för ett mer samlat hållbarhetsarbete. Det finns mycket att vinna på att arbeta mer gemensamt med frågorna – både över organisatoriska gränser men också tillsammans med resten av samhället. De utmaningar som världen står inför kan kommunen inte hantera ensam. Alla i samhället behöver vara med för att göra de förändringar som krävs. Med visionens ledord nytänkande, framåtanda, kunskap och mod behöver vi tillsammans fortsätta arbetet för en hållbar utveckling av Varberg som västkustens kreativa mittpunkt.

Carl Bartler, kommundirektör

Varberg visar vägen

En värld utan fattigdom och hunger. Rena hav och hållbar energi. En framtid där vi bekämpat klimatförändringar och våra samhällen är jämställda, fredliga och inkluderande. En hållbar värld för alla – det är vad de globala målen och Agenda 2030 handlar om.

I Varbergs kommun har vi översatt de globala målen och Agenda 2030 till lokala hållbarhetsmål i styrdokumentet "Hållbarhetsmål 2017–2025" som antogs av kommunfullmäktige 20 december 2016. Hållbarhetsmålen samlar vår breda organisation och tydliggör vad kommunen behöver fokusera på för att leverera lokala insatser i arbetet med den globala agendan. Vår lokala målsättning är indelade i tre inriktningar:

Livskraftiga ekosystem

Hållbar resursanvändning

Välmående samhälle

Vår ambition är att Varberg ska bli ett föredöme och inspirationskälla i arbetet för en hållbar utveckling. Kommunen har en viktig roll att visa vägen och skapa förutsättningar för alla som bor och verkar här att agera hållbart och ansvarsfullt – det ska vara lätt att göra rätt! Tillsammans med resten av samhället ska vår organisation skapa ett uthålligt och välmående Varberg.

Ett årligt hållbarhetsbokslut

Hållbarhetsbokslutet är en uppföljning av våra lokala hållbarhetsmål och gör det möjligt att följa resan mot ett hållbart samhälle. Här kan du varje år ta del av goda exempel från pågående arbete, men också läsa mer om vad som kan och ska förbättras. Det är ett komplement till kommunens ordinarie årsredovisning – en särskild fördjupning just för arbetet mot en hållbar utveckling.

Innehållet är resultatet av ett årligt analysarbete genomfört i kommunens koncerngemensamma hållbarhetsnätverk. Ett brett deltagande i analysprocessen bäddar för en välgrundad analys och ett innehåll som speglar hela organisationens arbete. Varje hållbarhetsmål har följts upp med hjälp av nyckeltal, omvärldsbevakning och rapportering från förvaltningar och kommunala bolag. Det har sedan kombinerats med kunskap och kompetens från organisationen om varför våra resultat ser ut som de gör – vad vi gör bra och vad vi kan göra bättre!

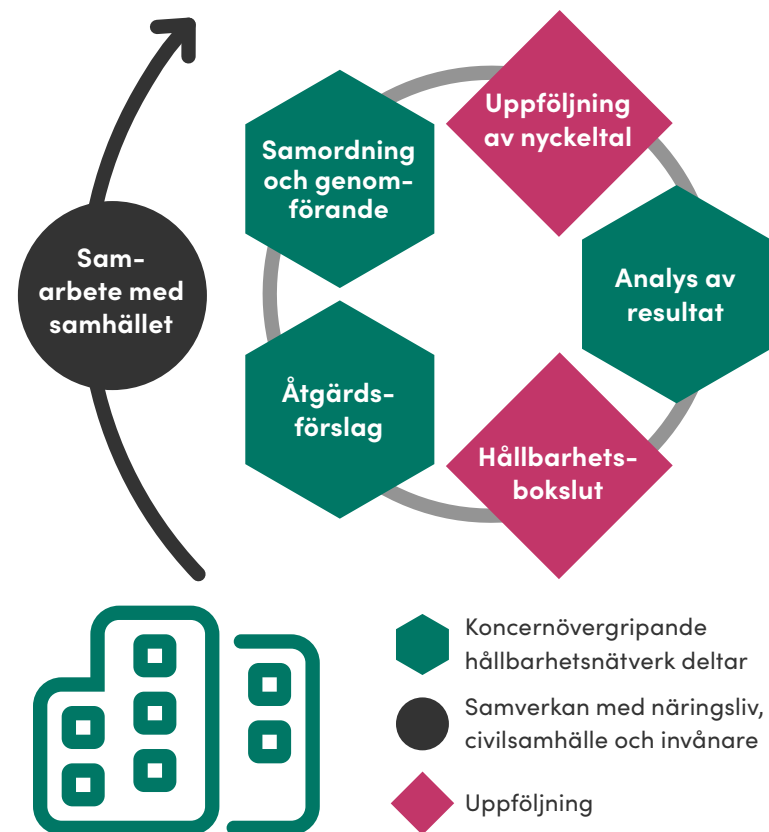
Tillsammans mot Agenda 2030 – vårt arbetssätt!

Vårt hållbarhetsbokslut är del av ett lärande arbetssätt som hjälper oss att kraftsamla mot ett hållbart Varberg – både inom den egna organisationen och på sikt även tillsammans med andra. Att förhållningsättet är lärande innebär att arbetssättet utformas och förändras i takt med att vi lär oss nytt och utvecklas i vårt samlade hållbarhetsarbete.

Varberg har satt ribban högt och för att nå målen krävs ett mer gränsöverskridande samarbete inom kommunens organisation – en satsning på bättre sam-

ordning, kunskapsdelning och gemensam kompetensutveckling i arbetet mot en hållbar utveckling av Varberg. Metoden består dels av uppföljning och analys, dels av att tillsammans skapa rätt förutsättningar för konkreta aktiviteter som bidrar till att Varberg förflyttar sig mot den lokala målsättningen, globala målen och Agenda 2030.

Process för lokal Agenda 2030

De tre hållbarhetsinriktningarna och hur vi bedömer resultaten

Livskraftiga ekosystem

Inriktningen anger målbilden för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Ekologisk hållbarhet är en förutsättning för såväl social som ekonomisk hållbarhet och handlar om att långsiktigt bevara vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga.

Livskraftiga ekosystem

Hållbar resursanvändning

Inriktningen anger målbilden för den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling och tydliggör att frågan om resurshantering är avgörande för att lyckas i arbetet med de övriga inriktningarna. Ekonomisk hållbarhet ger vi i detta sammanhang innebörden att på lång sikt hållas med mänskliga och materiella resurser.

Hållbar resursanvändning

Välmående samhälle

Inriktningen anger målbilden för den sociala dimensionen av hållbar utveckling och beskriver ett samhälle där människor inte systematiskt hindras från att tillgodose sig sina behov, både ur ett globalt och lokalt perspektiv. Social hållbarhet når vi genom att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls.

Välmående samhälle

Av kommunfullmäktige tidigare beslutade hållbarhetsinriktningar

"Naturen med sin fantastiska mångfald och myller av liv ska värnas för sitt egenvärde och för människans skull. Varberg ska långsiktigt bevara och stärka de lokala ekosystemen och verka för ett hållbart nyttjande av ekosystemtjänster globalt."

"I Varberg ska vi leva resurssnålt och sträva efter slutna kretslopp. Resursanvändning ska ske med minsta möjliga miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv."

"I Varberg ska ges förutsättningar för människor att må bra. Vi tar ett gemensamt ansvar för att vår välfärd och samhällsutveckling inte sker på bekostnad av andra människor eller miljön."

Bedömning av måluppfyllelse

Bedömning av måluppfyllelsen för varje hållbarhetsmål är gjord utifrån en tregradig skala:

1. **Stark utveckling** i målarbetet och på god väg mot måluppfyllelse

2. **Utveckling** inom vissa områden och på väg mot måluppfyllelse

3. **Svag utveckling** i målarbetet och i relation till målområdet

Bedömning av trend

Trenden beskrivs utifrån en tregradig skala:

1. **Utvecklingen går åt rätt håll**

2. **Ingen tydlig förändring**

3. **Utvecklingen går åt fel håll**

Nyckeltal för att följa vår utveckling

Hållbarhetsbokslandet är resultatet av ett analysarbete genomfört i kommunens koncerngemensamma hållbarhetsnätverk. För att nätverket över tid ska kunna följa utvecklingen tar analysarbetet stöd av en uppsättning nyckeltal som visar på våra resultat.

I samband med att kommunen förra året genomförde sitt första hållbarhetsboksland lades grunden för ett nytt lärande arbetssätt. Då gjordes ett första urval av nyckeltal och arbetet har givit oss många lärdomar att bygga vidare på till detta år. Bland annat har ett arbete genomförts under året för att förbättra nyckeltalssammansättningen. Det finns dock fortsatt utvecklingsbehov för att säkerställa kvantitativ och regelbunden uppföljning över tid.

Kolada

Basen för nyckeltalen utgår från den nationella databasen Kolada. Här visas ett urval av nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030. Här kan kommuner och regioner se hur det lokala arbetet ligger till i förhållande till riket, samt hur utvecklingen har sett ut över tid på nyckeltalsnivå. Nyckeltalen revideras årligen. Det är Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) som har tagit fram nyckeltalen i samråd med SCB, Agenda 2030-delegationen och ett antal kommuner och regioner.

I årets hållbarhetsboksland lyfts ett par nyckeltal från Kolada fram som exempel på nyckeltal som bedömningen är baserad på. Under varje mål redogörs det även för vilka övriga nyckeltal i Kolada som använts som underlag, och det är möjligt att följa en länk till databasen för att se nyckeltal, trender och jämföra Varbergs resultat med andra kommuner.

I Kolada används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Om uppgifter saknas beror det på att Kolada ännu inte har publicerat data för det året.

Grön	Bästa 25 %
Gul	Mittersta 50 %
Röd	Sämsta 25 %

Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal

Varbergs medlemskap i Sveriges ekokommuner gör det möjligt att följa kommunens miljöarbete genom 12 gröna nyckeltal och jämföra med andra svenska ekokommuner. Även dessa nyckeltal har använts som underlag till analysarbetet i årets hållbarhetsboksland. Om uppgifter saknas beror det på att miljöbarometern ännu inte har publicerat data för det året.

Nyckeltal från organisationen

De nationella databaserna har kompletterats med nyckeltal och resultatindikatorer tillgängliga i vår egen organisation. Ett urval har gjorts av årlig uppföljning som sker inom organisationen i andra sammanhang, men som också skapar förutsättningar att följa utvecklingen mot lokala hållbarhetsmål. Några nyckeltal från föregående år kan skilja sig mot talen i årets rapportering då det blivit justerade efter kvalitetsgranskning av data.

Utmaningar och möjligheter som påverkar vårt arbete

I årets analysarbete har ett par förutsättningar återkommande pekats ut som kan komma att påverka våra möjligheter att nå lokala hållbarhetsmål:

Varberg växer

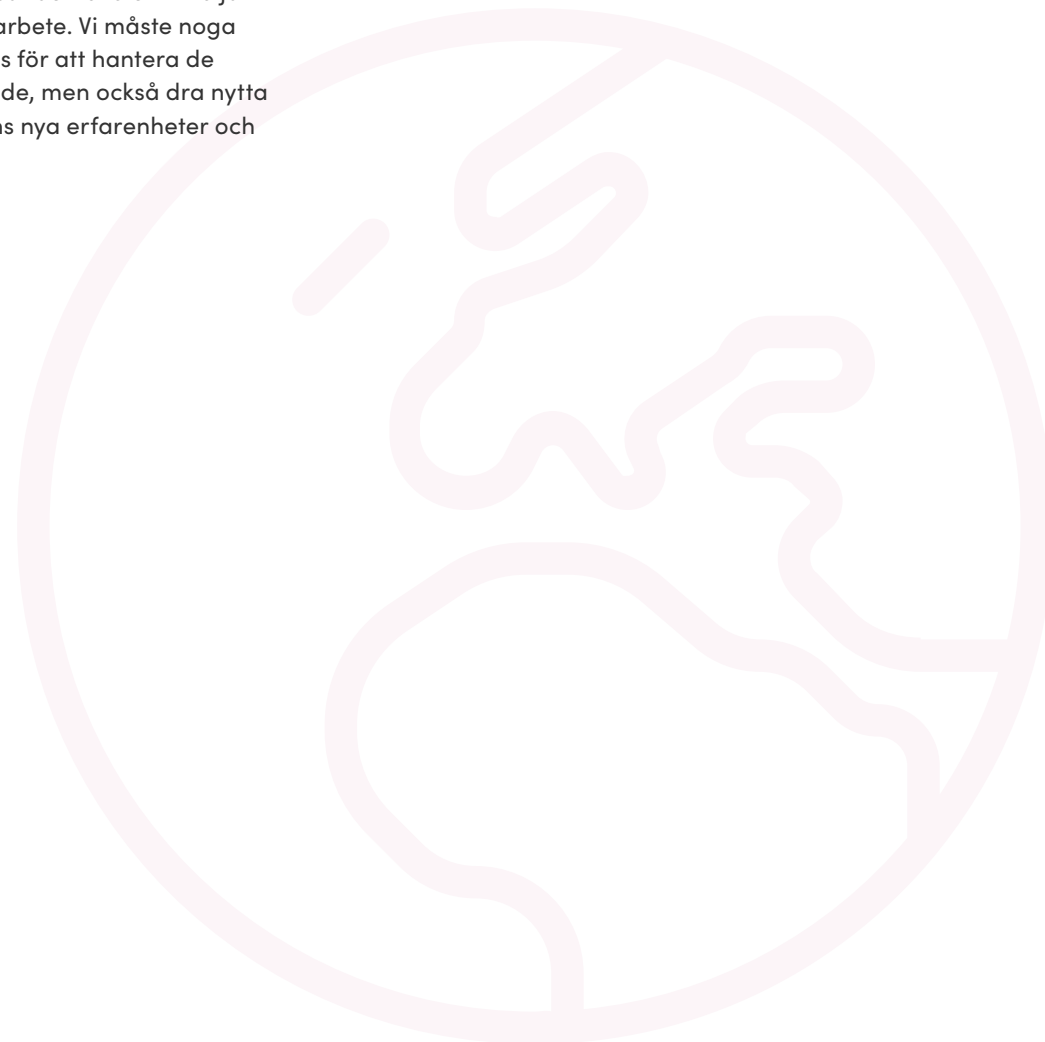
Varberg har en stadigt ökande befolkning och vår kommun förändras och utvecklas hela tiden. Kraftigt tillväxt skapar både utmaningar och möjligheter i arbetet för en hållbar utveckling. När Varberg växer måste vi säkerställa en attraktiv och hållbar livsmiljö. Det innebär att vi tar ansvar i klimatomställningen och bygger ett samhälle med god kommunal service där våra invånare känner delaktighet och ges förutsättningar att må bra.

Påverkan från omvärlden

En orolig omvärld med krig, konflikter, klimatförändringar och lågkonjunktur är ett allmänt hot mot arbetet för en hållbar utveckling och påverkar även oss i Varberg. Till exempel påverkar det prisutveckling på varor och livsmedel, drivmedel och energi. Vi behöver också ta höjd för att det kan öka trycket på kommunal service i form av stora flyktingströmmar.

Långsiktiga effekter av pandemin

Vi vet ännu inte omfattningen av de långsiktiga effekterna av pandemin, som till exempel påverkan på psykisk hälsa eller ändrade resandemönster till följd av nya möjligheter för distansarbete. Vi måste noga följa utvecklingen och rusta oss för att hantera de negativa effekterna i tidigt skede, men också dra nytta av lärdomar från senaste årens nya erfarenheter och arbetssätt.

Varbergs kommun bidrar till att minska förekomsten av gifter i ekosystemen lokalt och globalt

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Vi har startat en resa mot att bli mer medvetna kring utmaningen, men engagemanget bedöms inte ha lett till förändrade resultat ännu. Ett nytt politiskt uppdrag har tillkommit, men vid tidpunkt för bedömningen har inga nya resurser fördelats för styrning och samordning av området giftfri miljö.

Vad arbetar vi med idag?

Förebyggande kemikaliekontroll är en förutsättning för att nå Agenda 2030 och de globala målen. Arbetet mot en giftfri miljö bidrar direkt till åtta av de 17 globala hållbarhetsmålen, bland annat hållbara produktions- och konsumtionsmönster, hälsosamma liv och rent vatten. Det saknas idag samlad styrning med gemensamt arbete för en giftfri miljö i vår organisation. Under året har insatser skett för att bygga kunskap om behov och metoder för hur vi bättre kan arbeta med och samverka inom området.

Att utöva tillsyn kring förorenad mark och utsläppskällor är centralt för miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag. I handläggningen av ärenden inom området säkerställs att hanteringen och åtgärder sker på ett tillförlitligt sätt. Förvaltningen har även påbörjat ett strategiskt arbete inom förorenade områden i kommunen. Varbergs kommun är ansvarig för 65 objekt som är bedömda nationellt som mycket stor risk eller stor risk. Den nationella målsättningen är att alla dessa objekt ska vara åtgärdade år 2050.

För att reningsverken ska kunna rena vattnet bättre jobbar det kommunala bolaget Vatten och Miljö i

Väst AB fortsatt med uppströmsarbete för att minska problemen vid källan. Bolaget arbetar även med lokal dagvattenhantering genom att anlägga dagvattendammar, där det sker en naturlig sedimentering som rensar bort föroreningar och näringsämnen. Även det biologiska livet i dammarna hjälper till att rena vattnet. Dagvattendammar skapar dessutom naturupplevelser och variation i närmiljön som kan uppskattas av både vuxna och barn. I en pilotverksamhet vid Getteröverket utforskar bolaget även behov och möjligheter för ytterligare rening av mikroföroreningar, till exempel läkemedelsrester och mikroplaster.

Serviceförvaltningen fortsätter sitt arbete för att städningen ska ske så giftfritt som möjligt. Varbergs Fastighets AB ställer krav i byggprojekt på att registrera material och produkter i den digitala loggboken SundaHus Miljödata, endast produkter som uppfyller bedömningen A och B får användas. Det kommunala bostadsbolaget Varbergs Bostad AB använder systemet Byggvarubedömning.

Vad kan vi göra bättre?

Kommunstyrelsens har under året fått ett uppdrag från politiken om att ta fram en kemikalieplan. Det arbetet behöver startas upp och tilldelas resurser. Uppdraget svarar mot flera verksamheters behov, så som skola och förskola, service, upphandling och offentliga miljöer inom- och utomhus. Goda resultat förutsätter mer samordning, stärkt kompetens och en aktiv omvärldsbevakning inom området. Det finns goda exempel i Halland på kommunala kemikalieplaner att dra lärdom av och resurser med hög kompetens att samverka med.

Offentlig upphandling har en viktig roll. För att detta

verktyg ska få stort genomslag krävs väl fungerande styrning så som en kemikalieplan, samt kunskap och resurser att arbeta aktivt med att ställa rätt krav på kommunens leverantörer vid inköp och upphandling av varor och tjänster.

Behovet av ett mer organisationsövergripande arbete pekas särskilt ut i fastighets- och lokalfrågor, i syfte att säkerställa medvetna materialval och att kravnivån upprätthålls under hela byggnadens livstid. Genom att klargöra vem som ska driva frågan, upphandla och samla kommunkoncernen i ett gemensamt system kan vi lättare dela kunskap, minska licenskostnader och arbeta med loggbok även i förvaltningsskedet. Redan idag finns möjlighet att koppla på alla kommunens byggnader i Varbergs Fastighets AB:s licens.

Vad gör vi bra?

Lassabackadeponin - från gammal soptipp till attraktivt naturområde

Precis intill Getteröns naturreservat ligger Lassabackadeponin - ett förorenat område som ingår i Länsstyrelsens program för områden som behöver åtgärdas. Deponin berör ett av norra Europas främsta fågelområden. Genom att sluttäcka deponin med massor från bygget av Varbergstunneln tar vi ansvar för miljön och skyddar människor, växt- och djurliv mot kontakt med avfallet i deponiområdet. Vi minskar också spridningen av föroreningar till naturreservatet. I takt med att sluttäckningen görs kommer vi att utveckla ett attraktivt område med höga naturvärden som kan bli ett populärt utflyktsmål. Målet med utformningen är att området får en mångfald av biotoper, där många olika växt- och djurarter trivs och bidrar med flera ekosystemtjänster.

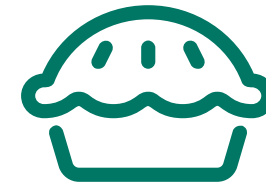
Varbergs kommun bidrar till att minska förekomsten av gifter i ekosystemen lokalt och globalt

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 2	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	16	19	18	19	-
Mål 12	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	37	34	35	33	35

Nyckeltal Varbergs Fastighets AB

	2017	2018	2019	2020	2021
Andel A- och B-klassade produkter (BSAB-koder E-N och Z) i Sunda Hus.	92%	95%	89%	84%	90%

Andel ekologiska livsmedelsinköp serviceförvaltningen 2021

35%

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för globala målen 2, 3, 6 och 12 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

För analys av målbilden har nyckeltal 8a, 8b och 8c från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➔

I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat

Bedömning av målet

Den samlade bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. Analysen är fortsatt tvädelad för att skapa tydlighet, då vi ser en stor skillnad i resultatutvecklingen inom målets utpekade fokusområden. Nedan redovisas bedömningen av fokusområdena för ekologisk och klimatsmart mat, samt av vårt arbete för att värna odlings- och jordbruksmark värdefull för framtida livsmedelsproduktion.

Resultatutveckling inom ekologisk och klimatsmart mat

Bedömningen är att vi har kommit en bit på väg mot att nå målet. I nuvarande takt och med pågående arbete förväntas ingen förändring av måluppfyllelse.

Vad arbetar vi med idag?

Varbergs kommun har två helvegetariska dagar per vecka i skola och förskola och varje dag finns ett vegetariskt alternativ på alla skolor. Servicenämnden arbetar för inköp av ekologisk och klimatsmart mat. Under 2021 var totalt 70,6% av livsmedlen som köptes in av svenskt ursprung, och för kategorin animalier (kött, fågel, ägg och mjölk) var 97,6% från Sverige. År 2021 nåddes målet om 35 procent ekologiska livsmedelsinköpandel. Även målet för mer klimatsmarta livsmedel uppnåddes och landade år 2021 på 1,8 kg CO₂/kg livsmedel.

Vad kan vi göra bättre?

Varbergs kommun ligger inte i framkant vad gäller målet för ekologiska livsmedelsinköp jämfört med riket.

För att ligga i linje med nationell målsättning om 60 procent ekologiska livsmedelsinköp i offentlig sektor år 2030 behöver vi växla upp vårt arbete. Uppföljning av ekologiska livsmedel behöver även utvecklas till att omfatta alla delar av vår organisation som köper in livsmedel.

Det saknas centrala mål för klimatsmart mat, men arbete pågår i samband med uppdrag om energi- och klimatstrategi. För att minska utsläppen från mat har kunskap och kommunikation identifierats som ett av de viktigaste åtgärdsområdena för att skapa acceptans för ett utvecklingsarbete som resulterar i minskade utsläpp från mat – dels riktat mot den egna organisationen, dels mot samhället i stort.

Resultatutveckling inom att värna odlings- och jordbruksmark

I takt med kommande klimatförändringar kan vår lokala livsmedelsproduktion få allt större betydelse, därav måste odlings- och jordbruksmarkens värde för biologisk mångfald och livsmedelsproduktion värnas.

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. Vi har en svag resultatutveckling och det krävs fler insatser för att nå målet. Med hänsyn till vår kraftiga tillväxt förväntas en försämring inom området utan ytterligare insatser.

Vad arbetar vi med idag?

Kommunen har under året inlett ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan. En översiktsplan beskriver hur kommunen kan utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Varberg växer och kommunen har i gällan-

de översiktsplan och i flertalet strategier uttalat att jordbruksmark ska skyddas i så stor uträkning som möjligt. Nyckeltalen visar att åker- och betesmark minskar, men säger inget om kvalitén på marken som tas i anspråk.

Vad kan vi göra bättre?

Jordbruksmark är en långsiktig resurs för framtida livsmedelsförsörjning och exploatering är en process som vi aldrig kan ta tillbaka eller ersätta med nyodlingar. I framtiden beräknas den svenska jordbruksmarken bli ännu mer värdefull än idag, när globala klimatförändringar, som havsnivåhöjningar och ökenspridning, minskar tillgången på jordbruksmark i många länder. Vi står inför en stor utmaning att säkerställa att ett växande Varberg värnar jordbruks- och odlingsmark med balans mellan och fokus på olika värden, så som hållbara livsmiljöer, biologisk mångfald och livsmedel.

Kommunens översiktsplanering kan på flera olika sätt främja en bebyggelseutveckling i kommunen som helhet där jordbruksmark nyttjas än mer återhållsamt och effektivt. I arbetet med den nya översiktsplanen behöver bra underlag om jordbruksmarken tas fram och ligga till grund för att avvägningar i markanvändningen görs på ett hållbart sätt. Potential finns i att jobba mer i tidiga skeden med verktyget "lokaliseringstudier", för att systematiskt säkerställa att vi gör rätt avvägningar mellan odlings- och jordbruksmark och andra typer av värdefull naturmark. Slutsatser behöver dras av de lokaliseringstudier som gjorts. Behov finns av tydligare uppföljning av att marken nyttjas effektivt i de fall brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk, samt av hur mycket som tas i anspråk

I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat

totalt och vilket värde den bedöms ha, både i fråga om brukningsvärde och ekologiska värden. Inom ramen för översiktsplaneringen finns ett behov av att få en tydligare uppfattning om vilka värden olika delar av kommunens jordbruksmark besitter i ett så tidigt skede av planeringsprocessen som möjligt.

Stadsodling kan bidra positivt till stadens ekosystem och rekreation, men arbetas inte systematiskt med i detaljplaner för närvarande. Det finns potential i att upplåta kommunal mark tillfälligt och på så vis möjliggöra stadsnära odling, till exempel innan planerad bebyggelse startar. Vi kan också jobba mer med odling i kunskapsyfte och dra nytta av de möjligheter som numera erbjuds i den fysiska miljön vid byggnation av förskolor och skolor. Det kan handla om att öka elevernas nyttjande av ytorna och skapa rutiner för drift och underhåll, till exempel under sommarlov.

Vad gör vi bra?

Odlingsplatsen vid Midsommargården

Vid kommunens nya särskilda boende Midsommargården i Träslöv har det tillskapats en odlingsplats med växthus, odlingsbäddar, odlingslådor, bärbuskar och fruktträd. Odlingsplatsen möjliggör bland annat för egenodlade grönsaker, rotfrukter och bär. Det finns platser att sitta vid och odlingsbänkar är upphöjda och anpassade så att även den som är i behov av rullstol eller att få sitta ner kan delta i aktiviteten. Platsen främjar social hållbarhet och bidrar till kulturella och rekreativa mervärden genom bland annat social och fysisk aktivitet, inkludering och naturmöte. Odlingarna kan även bidra med ekologiska värden såsom biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 12	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	37	34	35	33	35

Övriga nyckeltal Kolada	2018	2019	2020	2021
Slåtteräng*, hektar	74	85	85	-
Slåtteräng, per total betesmark, andel (%)	1,73	1,97	2,01	-

*Slåtterängar är viktiga livsmiljöer för odlingslandskapet biologiska mångfald. Nyckeltalet följer upp miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap.

Övriga nyckeltal

Jordbruksverkets statistikdatabas:	2018	2019	2020	2021
Total åkerareal, Varberg	24 150	24 132	24 042	23 966
Total betesmark, Varberg	4 277	4 306	4 234	4 273

Serviceförvaltningen	Mål	2020	2021
Andel CO ₂ e*/kg inköpt livsmedel	1,9 kg	1,7 kg	1,8 kg

*Koldioxidekvivalenter (förkortat CO₂e), är ett mått på utsläppen av växthusgaser. Olika växthusgaser bidrar olika mycket till växthuseffekten. Koldioxidekvivalenter ger ett gemensamt mått för alla olika utsläpp av växthusgaser och deras inverkan på klimatet. Genom att uttrycka växthusgasutsläpp i koldioxidekvivalenter kan man jämföra de enskilda gasernas bidrag till växthuseffekten.

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 2 och 12 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

Varberg bevarar och utvecklar ekosystemtjänsternas funktion och kvalitet

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. Den samlade bedömningen är att kommunen kommit en bit på väg och att utvecklingen går åt rätt håll.

Vad arbetar vi med idag?

Kommunen har en grönstrategi som på ett övergripande plan vägleder arbetet med naturvård, friluftsliv, och grönstruktur. Kommunens naturvårdsprogram identifierar värdefulla områden för naturvård och friluftsliv. Programmet används som underlag för bland annat beslut om planer, bygglov och skydd av natur. I de flesta detaljplaner görs en separat bedömning/kartläggning av ekosystemtjänster, det görs även kartläggningar i flera pågående planprogram (exempelvis Västerport och Himle), i fördjupade översiktsplaner (Väröbacka) och i samband med att det tas fram skötselplaner för stadsnära skogar och grönytor.

Det pågår arbete med att ta fram riktlinjer för ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder som planeras vara färdiga i slutet av 2022. Det är ett politiskt uppdrag som görs i samverkan med förvaltningar och kommunala bolag. Som en följd av uppdraget har kommunen under året satsat på kunskapshöjning inom området och fortsatt att utveckla det organisationsövergripande samarbetet.

Varbergs kommun ingår i projektet Lokalt Engagemang för Vatten (LEVA). Syftet är att stötta lokala lantbrukare i att göra åtgärder som begränsar näringsläckage och övergödning i vattendrag, sjöar och i kustvatten. Kommunstyrelsen har under året beslutat att fortsätta satsningen även under 2022 genom att bidra med 200 000 kronor till projektet.

Vad kan vi göra bättre?

Kommunen behöver fortsätta att utveckla det organisationsövergripande samarbetet kring ekosystemtjänster, samt att kunskapsdela och utveckla arbetsmetoder med exploatörer och näringsliv på ett mer systematiskt sätt. Vi behöver säkerställa att satsningen på ekosystemtjänster inkluderar både de blå och de gröna miljöerna. Med stöd av de kommande riktlinjerna behöver kommunen arbeta mer med kompensationsåtgärder för att hantera följderna av de ekosystemtjänster som i olika sammanhang går förlorade.

Ekosystemtjänster är en viktig del av arbetet med klimatanpassning, men att anpassa samhället till ett förändrat klimat är en betydligt bredare fråga som kräver ett helhetsgrepp för goda resultat.

Vad gör vi bra?

Ekosystemkartläggning i projekt Gamla spåret

Kommunen har påbörjat arbetet med att utreda vad som ska hända i det gamla spårområdet när Trafikverket tagit bort spåren och sanerat marken runt 2025. Det gamla spårområdet sträcker sig från Engelska parken i norr till Jonstaka/Hamra i söder. Ekosystemkartläggningen är en viktig pusselbit som förtydligar de ekologiska, rekreativa och sociala värden som sträckan berör, då järnvägsstråket passerar flera av Varbergs viktigaste och mest centralt belägna park- och naturområden. Kartläggningen ger oss en vägledning för framtiden när det kommer till att skydda och förstärka befintliga ekosystemtjänster och pekar ut potential att skapa nya ekosystemtjänster vid omvandlingen av gamla spåret.

Varberg bevarar och utvecklar ekosystemtjänsternas funktion och kvalitet

Klimatanpassning

– behov av ett bredare angreppssätt!

En slutsats i förra årets hållbarhetsbokslut var att en del perspektiv som har växt alltmer under de senaste åren saknas i hållbarhetsmålens fokusområden, men behöver säkerställas som en del av dagens analysarbete för att Varberg lokalt ska bidra till Agenda 2030. Våra lokala hållbarhetsmål fokuserar i stort på ekosystemtjänstbaserad klimatanpassning, men baserad på ny kunskap är dagens bedömning att det krävs ett bredare angreppssätt för att lyckas med att anpassa vårt samhälle till ett förändrat klimat.

Vad arbetar vi med idag?

Klimatanpassning handlar om att rusta samhällen för de nya utmaningar som en ökad uppvärmning ger. Kommunen arbetar med klimatanpassning inom den fysiska planeringen, till exempel i stadsdelen Västerport. Vi utvecklar också arbetet med kartläggningar och analyser av ekosystemtjänster i våra översikts- och detaljplaner. Inför framtagande av ny översiktsplan tas det fram ett särskilt planeringsunderlag gällande risk för översvämningar, ras och skred till följd av ett förändrat klimat.

Inför årets analysarbete har omvärldsbevakning genomförts av hållbarhetsnätverket på olika angreppssätt och metoder för att skapa ett mer systematiskt arbete i frågan, som bygger på god samverkan i hela organisationen.

Vad kan vi göra bättre?

Arbetet med klimatanpassning behöver öka takten om Varberg ska växa till ett robust och resilient samhälle som klarar av att möta kommande klimatförändringar. Bättre förutsättningar behövs för att skapa ett väl samordnat organisationsövergripande arbete. Frågan behöver integreras som en del av befintliga processer och bli del av hela organisationens arbete, för att säkerställa att vi inte missar kostnadseffektiva tillfällen att förbättra i samband med satsningar inom ordinarie verksamhet. För goda resultat behöver kommunen också utveckla samarbeten med externa aktörer, så som byggherrar och fastighetsägare.

Klimatanpassning handlar inte bara om tekniska eller andra fysiska åtgärder i samhället, utan kan också handla om information för att öka kunskap om klimatförändringen och dess effekter. Eller att införa nya rutiner i en verksamhet för att hantera ett förändrat klimat, så som effekter av en långvarig värmebölja. Omvärldsspaning tyder på att vi behöver genomföra en gemensam kunskapsresa i organisationen och öka medvetenheten om utmaningen. Det är en bredare fråga än enbart samhällsplanering och inkluderar också frågor som trygghet och folkhälsa. Även de delar av organisationen som kan komma att drabbas av effekterna behöver involveras tydligare i arbetet, till exempel äldreomsorg och skola.

Varberg bevarar och utvecklar ekosystemtjänsternas funktion och kvalitet

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 15	Skyddad natur* totalt, andel (%)	3,7	3,7	3,7	3,8	-
Mål 6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	36	36	36	36	32

Övriga nyckeltal Kolada

	2018	2019	2020	2021
Medelavstånd till skyddad natur*, km	2,4	2,4	2,4	-

*Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde och biotopskyddsområde.

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 6 och 15 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

För analys av målbilden har nyckeltal 6 från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➔

Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter

Bedömning av målet

En förändring av bedömning har gjorts jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. I årets hållbarhetsbokslut är bedömningen tvådelad för att skapa tydlighet, på grund av stor skillnad i resultatutveckling inom målets utpekade fokusområden. Nedan redovisas bedömningen av resultatutvecklingen inom kommunens fordonsflotta, samt en bedömning av vårt arbete med att skapa förutsättningar för hållbar mobilitet i Varberg som samhälle.

Resultatutveckling inom kommunens fordonsflotta

Vad arbetar vi med idag?

Pandemin har inneburit distansarbete för delar av vår organisation under år 2021, men rätt IT-förutsättningar fanns på plats för att klara omställningen. Lokalerna i stadshuset har under året rustats med ytterligare stöd för videokonferenser och hybridmöten.

Det pågår ett aktivt arbete mot en fossilfri fordonsflotta (personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton). Varje fordonsköp utgår från fossilfrihet och det krävs idag ett beslut från respektive nämnd för inköp av ett fossilfritt fordon. Servicenämnden har satt ett mål om att 90 procent av kommunens leasade fordon ska vara fossilfria år 2023 för att nå målet om att vara helt fossilfria 2030. Andel fossilfria fordon år 2021 uppgick till 81 procent. Om dieselfordon som är godkända att tanka drivmedlet HVO (fossilfri diesel) räknas in uppgår siffran till 96 procent. Under året har insatser skett för att öka användningen av HVO i dessa fordon. Även de kommunala bolagen rapporterar att de arbetar aktivt med omställning av sina fordonsflottor.

En ny rutin har tagits fram under året för att vid oväder bättre kunna samnyttja fossila bilar med fyrhjulsdraft och högre markfrigång mellan olika förvaltningar.

Anställda i Varbergs kommun har möjlighet att hyra en cykel eller elcykel till ett förmånligt pris under tre år och finansiera hyran med ett bruttolöneavdrag. Erbjudandet ges under två omgångar varje år.

Vad kan vi göra bättre?

För att nå mål om 100 procent fossilfri fordonsflotta krävs att enbart fossilfria fordon leasas redan från 2025, vilket innebär att köpande förvaltningar behöver ställa om till att endast beställa fossilfria fordon. Idag räknas inte arbetsfordon över 3,5 ton in i denna målsättning. Vi behöver också ställa skarpare krav och följa utsläppen bättre från tjänsteresor, samt vid upphandlade frakter och transporter. Ny styrning med tillhörande uppföljning är under framtagande i samband med uppdrag om energi- och klimatstrategi.

Under 2021 har uppdraget om nya riktlinjer för tjänsteresor, samt klimatväxling med tillhörande klimatkonto varit vilande på grund av pandemin. Dessa uppdrag behöver nu återupptas, beslutas och implementeras. Resorna våra anställda gör till och från jobbet är betydligt fler än resorna i jobbet. Ett tydligt förhållningssätt till distansarbete i kommunen kan ge effekt både på resandemönster och lokalbehov i framtiden.

Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter

Resultatutveckling inom vårt arbete med hållbar mobilitet i Varberg som samhälle

Vad arbetar vi med idag?

Byggnation av dubbelspår på Västkustbanan genom Varberg och station i centralt läge pågår, vilket kommer att innebära förbättrade pendlingsmöjligheter med tåg. Väröbacka står inför en omfattande utveckling. Samhället ska växa med ny station, nya bostäder, verksamheter och service. Med en tågstation i Väröbacka ökar möjligheten till hållbart resande för boende och verksamma längs med Hallands norra kust. Detta är en stor satsning för Varberg, men också för hela regionen. Under året har kommunen tagit beslut om var den nya tågstationen i Värö ska ligga. Utifrån en samlad bedömning, där stationslägena har analyserats utifrån flera olika perspektiv, togs beslut att stationen ska ligga i södra Väröbacka. Läget bedöms ha bäst förutsättningar att bidra till en långsiktig hållbar samhällsutveckling, både lokalt i Väröbacka, men också för nordvästra Varberg och utvecklingen av omkringliggande orter.

Ett övergripande mål för det kommunala bolaget Hallands Hamnar AB är att främja överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart. I samband med tunnelprojektet har en ny godsbangård norr om Varberg etablerats och i den nya hamndelen kommer nya spår att etableras för att hantera gods på järnväg.

Utbyggnad av laddinfrastruktur pågår och nytt uppdrag har tillkommit under året för att klara av att möta en större omställning mot elfordon. Som en följd av pandemin har arbetspendling med cykel minskat under året, men fritidscyklingen har ökat. Vissa gator där cykling mäts är dock under byggnation, vilket gör det svårt att få ett tillförlitligt resultat i mätningar.

Vad kan vi göra bättre?

Vi står inför en stor utmaning att minska utsläppen från transportsektorn som svarar för nästan en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. För att lyckas lokalt krävs det att hållbarhet genomsyrar hela samhällsbyggnadsprocessen. Det handlar om planering av bebyggelse, kollektivtrafik och investering i infrastruktur. Lösningar kan se olika ut i stad och landsbygd. För att klara omställningen behöver vi också arbeta mer tillsammans med samhället för att gå mot förändrade resvanor. Vi behöver testa nya lösningar, samarbetsformer och inspirera till ökat medborgarengagemang. För detta kan kommunen bli bättre på att söka extern finansiering.

Varbergs kommun är en stor arbetsgivare som kan visa vägen och driva på omställningen, till exempel genom att vid arbetsplatser med hög personaltäthet alltid prioritera lokalisering med tillgång till kollektivtrafik, eller samlokalisera kommunala verksamheter (oavsett förvaltningstillhörighet) på serviceorter för att minska transporter och underlätta samnyttjande av tjänstefordon och lokaler. Vid ny- eller ombyggnation av arbetsplatser bör kommunen alltid sträva mot en cykelvänlig arbetsplats.

Vad gör vi bra?

Satsning på cykelvägar

Under 2021 har gång- och cykelväg samt nya buss-hållplatser mellan Bua och Limabacka byggts ut i samarbete med Trafikverket. Hamn- och gatuförvaltningen har även byggt ut och breddat cykelvägar inne i Varberg och projekterat för att bygga ut cykelvägen längs Österleden och Västkustvägen under 2022. På landsbygden har installationer av cykelställ och cykel-pump vid bytespunkt mellan cykel och kollektivtrafik genomförts på flera ställen.

Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 9	Befolkning i kollektivtrafknära läge, andel (%)	72,3	73,9	73,7	-	-
Mål 9	Befolkning, inom tätort, i kollektivtrafknära läge, andel (%)	86,4	86,5	86,2	-	-
Mål 9	Befolkning, utanför tätort, i kollektivtrafknära läge, andel (%)	16,6	20,4	21,0	-	-

Övriga nyckeltal Kolada

	2018	2019	2020	2021
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	-	-	84	-
Kommunen exklusive bolag, andel (%)	-	-	81	-
Bilar, antal/1000 inv	546	543	543	-
Varav fossilbilar i %	93	92	91	-
Varav fossilfri, el, el-hybrid i %	7	8	9	-
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv.	2,6	2,6	2,7	-

Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter

Övriga nyckeltal

Nyckeltal Växthusgasutsläpp förvaltningarnas fordonsgflotta i CO ₂ e (TON)	2020	2021
Bensin	207,4	78
Bioetanol (E85)	11,5	6,2
Diesel	233,1	149,5
Biogas (100%)	0,7	0,6
Biodiesel, HVO	2,7	3,4
EcoPar A	7,2	32,6
Total	462,7	270,3

Hamn- och gatuförvaltningens resultatindikator	2020	2021
Antal cykelolyckor i kommunen	77	79
Antal cykelresor längs arbetspendlingsstråk	1 104 000	1 051 000
Antal mobility management-kampanjer	2	6

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 9, 11 och 13 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➤

För analys av målbilden har nyckeltal 2, 3 och 10a från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➤

Varberg är en föregångare inom förnybar och återvunnen energiproduktion

Bedömning av målet

En förändring av bedömning har gjorts jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Kommunen har fortsatt en stark utveckling i målarbetet, men med hänsyn till utveckling i vår omvärld är bedömningen att kraven höjts för att fortsatt vara föregångare i arbetet för ett fossilfritt energisystem. Vi behöver jobba mer aktivt med att samla organisationens bidrag till målet och stimulera utveckling och innovation.

Vad arbetar vi med idag?

Varberg Energi AB har sedan länge varit en föregångare även nationellt vad gäller förnybar och återvunnen energi. Redan 1991 byggde det kommunala bolaget sin första vindkraftspark och har sedan dess fortsatt äga och utveckla vindkraft. De äger och förvaltar tillsammans med Coop Varberg också en av landets största solcellsparkar. Bolaget har under året sålt totalt drygt 800 kW solpaneler och cirka 30 stycken laddare för elbilar till privatpersoner och näringsidkare i kommunen. Varberg Energi AB erbjuder även VIVA-el som är helt förnybar och därmed fri från koldioxidutsläpp. 2021 bestod den av 42,2 % vindkraft, 57,5 % vattenkraft och 0,3 % solkraft och var helt baserad på ursprungsgarantier. De har också påbörjat utvecklingen av ett affärskoncept för att erbjuda flexibilitetstjänster till sina elhandelskunder och på så sätt möjliggöra mer förnybar elproduktion i elsystemet.

Varberg Energi AB:s fjärrvärmeförsäljning är i princip helt klimatneutral eftersom den till stora delar kommer från restvärme från Södra Cell i Värö. Under året har ytterligare cirka 20 fastigheter anslutits till fjärrvärmenätet med en energimängd av cirka 3,5 GWh, där en stor del av det som konverterades bort var en naturgasanvändare i hamnen.

Ny styrning inom energiområdet är under framtagande i samband med uppdrag om energi- och klimatstrategi. Arbetet med en ny översiktsplanen har inletts och blir ett viktigt verktyg för att identifiera mark lämplig för framtida energiproduktion.

Varbergs Fastighets AB arbetar kontinuerligt med att utreda möjligheten att installera solceller på bolagets befintliga fastigheter, och vid nybyggnation genomförs LCC för att undersöka om det är lönsamt att installera solceller.

Kommunens energi- och klimatrådgivare har en viktig roll att förmedla kunskap och information om olika energilösningar som bidrar till ett fossilfritt och resurseffektivt energisystem. På varberg.se erbjuder kommunen verktyget Solkartan i Varberg, där det enkelt går att klicka på fastigheter i innerstan och se om taken lämpar sig för solelproduktion. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen utbildar solenergiprojektörer och vindkraftstekniker inom yrkeshögskolan, och flera nya utbildningar har under året startat upp med fokus på hållbar utveckling.

Vad kan vi göra bättre?

För att nå minskade utsläpp av växthusgaser i samhället krävs en omställning till förnybar och hållbar energi. Samtidigt leder ett växande invånarantal, elektrifiering och digitalisering i framtidens samhälle till ett ökat elbehov. Då behövs ett robust lokalt energisystem. Utvecklingen inom området går hela tiden framåt och kontinuerlig omvärldsbevakning och analys är viktig om kommunen ska nå målet att vara föregångare.

För att bibehålla goda resultat behövs ett samlat arbete för hela kommunkoncernens roll i arbetet med att skapa ett hållbart energisystem i Varberg. Det kan handla både om att säkerställa att kommunen som organisation bidrar med produktion av förnybar el, fysisk planering eller att sprida kunskap och skapa förutsättningar för näringsliv och invånare att bidra. Vi behöver också samverka med näringslivet för att säkra deras framtida behov och förutsättningar för utveckling ur ett energiperspektiv.

Samhällsplaneringen kan utvecklas med ett tydligare energiperspektiv och den nya översiktsplanen bedöms vara ett viktigt verktyg. I detta sammanhang behöver bland annat frågan om förutsättningar för ökad produktion från vindkraft utredas. Fysisk planering i samverkan med mer strategisk energiplanering kan också bidra till att flytta över mer av uppvärmningen från el till fjärrvärme med lågt klimatavtryck.

Ett annat verktyg kommunen kan nyttja mer är marknadsanvisning för att stimulera utveckling och innovation av förnybar och återvunnen energiproduktion. Potential finns också i att installera mer solceller på det kommunala fastighetsbeståndet och på så vis öka vår produktion av förnybar el in i systemet.

Varberg är en föregångare inom förnybar och återvunnen energiproduktion

Vad gör vi bra?

Satsningar på fjärrvärme och fjärrkyla

Det kommunala bolaget Varberg Energi AB har tagit beslut om att bygga världens mest resurseffektiva system för fjärrkyla i Varberg, i syfte att reducera onödig användning av el och köldmedier. Systemet planeras stå färdigt år 2026. Under året har även beslut fattats om ett antal lösningar och ombyggnationer tillsammans med Södra Cell Värö för att möjliggöra mer restvärme in i fjärrvärmesystemet.

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 7	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	-	97,7	98,1	100	-
Mål 13:	Utsläpp till luft av växthusgaser, el och fjärrvärme, ton CO ₂ e	3 783	4 475	5283	-	-

Övriga nyckeltal

Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal

Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler* (%)

2018	2019	2020	2021
98,5	99,7	99,8	99,7

*Omfattar kommunala lokaler, exkl. kommunala bolag.

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 7 och 13 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

För analys av målbilden har nyckeltal 9 från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➔

Varberg är en föregångare inom förnybar och återvunnen energiproduktion

Nyckeltal Varberg Energi AB

Mikroproduktion

	2018	2019	2020	2021
Total installerad effekt solceller i Varbergs Energi AB:s nät kW	4 923	5 971	6 935	9 615
Levererad mikroproduktion i Varbergs Energi AB:s nät MWh netto	630	1 144	1 773	2 585

Produktion förnybar el

	2018	2019	2020	2021
Vindkraft MWh	81 249	87 578	95 907	77 587
Vattenkraft MWh	18 356	24 234	22 514	25 425
Solel MWh	3 161	3 335	3 351	2 171

Fjärrvärme

	2018	2019	2020	2021
Fjärrvärmeproduktion MWh	204 984	201 831	193 820	224 046
Beräknad förbrukad energi från nya fjärrvärmeanslutningar (MWh)	4 450	2 398	6 950	3 955

Varbergs kommun utmärker sig inom effektiv energianvändning och stimulerar aktivt energismarta livsstilar

Bedömning av målet

En förändring har gjorts jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Då var trenden positiv, men på grund av att uppdraget om energi- och klimatstrategi ännu inte färdigställt har förväntad utveckling till följd av ny styrning ännu inte skett. Den samlade bedömningen är att kommunen har kommit en bit på väg mot att nå målet.

Vad arbetar vi med idag?

Ny styrning inom energiområdet är under framtagande i samband med uppdrag om energi- och klimatstrategi. Den ska skapa förutsättningar för ett mer samlat arbete med energifrågan i vår organisation.

Det pågår idag ett kontinuerligt energieffektiviseringsarbete – både av fastigheter, anläggningar och fordonsflotta. Energieffektivisering i fastigheter pågår löpande i samband med investeringar och reinvesteringar. Under året har bland annat ventilationsaggregat, värmepannor och belysning bytts ut i flera kommunala fastigheter. Flera av de kommunala bolagen har egna målsättningar för energieffektivisering.

Hallands Hamnar Varberg AB arbetar tillsammans med Varberg Energi AB för att hitta bra energilösningar i den nya Farehamnen. Till exempel genom att förbereda för elanslutningar för fartyg och smart belysning, samt att skapa förutsättning för ökad kapacitet för järnvägstransporter.

Varberg Energi AB arbetar med att effektivisera och optimera sitt fjärrvärmenät. De erbjuder en i princip helt klimatneutral fjärrvärme som till stora delar

består av restvärme från Södra Cell i Värö. Bolaget har beställt ett nätbatteri som ska levereras och installeras under 2022, med syfte att reglera nätfrekvens och kapa effekttoppar för ett mer stabilt elsystem.

Vatten och Miljö i Väst AB arbetar förebyggande med kommunikation för en hållbar vattenkonsumtion, vilket sparar både energi och kemikalier från produktionen av dricksvatten.

Inom Varbergs Fastighets AB:s parkeringsverksamhet pågår ett aktivt arbete för att kunna erbjuda hållbara resalternativ, såsom laddplatser för elbilar och andra mobilitetslösningar.

Vad kan vi göra bättre?

Arbetet med energi- och klimatstrategin har synliggjort en brist på tillräckligt samarbete i kommunen kring energifrågan, troligtvis en följd av att kommunen saknat en aktuell energiplan. För goda resultat behövs ett mer organisationsövergripande och samlat arbete med energifrågan i stort.

Varberg växer och behöver göra det med ett hållbart energisystem i grunden. För att nå vår lokala målsättning krävs att förutsättningar för en energieffektiv livsstil genomsyrar hela samhällsbyggnadsprocessen. Vi behöver också arbeta mer tillsammans med andra aktörer i samhället – driva på, sprida kunskap och skapa förutsättningar för en hållbar och effektiv energianvändning hos näringsliv och invånare. Sett till kommunens egna fastigheter behöver vi både ställa höga energikrav vid nyproduktion och samtidigt fortsätta arbetet med energieffektivisera det befintliga beståndet.

Ett växande invånarantal och därmed behov av mer el sker parallellt med att transportsektorn ska bryta beroendet av fossila bränslen, med en snabb ökning av antalet elfordon som följd. För att klara av den samhällsutvecklingen behöver vi använda elen smartare och planera för hur vi använder energisystemet för att påverka framtidens behov. Ett exempel är att stärka fjärrvärmens roll i energisystemet, då kan elen som produceras användas till annat än uppvärmning. Ett annat exempel är smart teknik för att energioptimera bostäder, fastigheter och industrier genom att automatiskt anpassa belysning, värme och kyla efter tillgång och behov.

Kommunen har en viktig roll att visa vägen och stimulera utveckling och innovation, till exempel med stöd av verktyget markanvisning eller att planera för kommunala fastigheter som en del av smarta elnät.

Vad gör vi bra?

Varbergs Fastighets AB har under 2021 bytt ut en gaspanna och två pellets pannor i hamnområdet och anslutit fastigheterna till fjärrvärmenätet. Värmepannorna har försett alla bolagets fastigheter i hamnområdet med värme och varmvatten. Konverteringen förväntas minska klimatutsläppen med cirka 20 ton CO₂-ekvivalenter per år, vilket motsvarar cirka 50 procent av Varbergs Fastighets AB:s direkta utsläpp (scope 1).

Varbergs kommun utmärker sig inom effektiv energianvändning och stimulerar aktivt energismarta livsstilar

Nyckeltal Kolada

Agenda 2030	Nyckeltal	2016	2017	2018	2019
Mål 7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	77	84	88	-
	Slutanvändning av el inom det geografiska området, MWh/inv	16	22	22	22

Växthusgasutsläpp inköpt el och uppvärmning inom kommunens förvaltningar

Scope 1*	Kategori	Beskrivning	2020	2021
	Stationär förbränning			
	Eldningsolja	Stationär förbränning, ändring av 2020 års uppgift efter kvalitets-säkring av siffror	42,4	38,5
	Biobränsle (100%)	Stationär förbränning	10,6	14,4
	Pellets	Stationär förbränning	74,5	75
	Diesel, stationär (reservkraft)	Ingen uppgift	-	-
	Stationär förbränning total		127,5	127,9
	Köldmedium			
	R-404 A	Köldmedier	39,2	34,4

* Scope 1 avser direkta utsläpp från källor som kontrolleras av kommunen själv och där vi har direkt kontroll över klimatpåverkan, till exempel utsläpp från egna fordon.

Varbergs kommun utmärker sig inom effektiv energianvändning och stimulerar aktivt energismarta livsstilar

Växthusgasutsläpp inköpt el och uppvärmning inom kommunens förvaltningar

Scope 2**	Kategori	Beskrivning	2020	2021
	Stationär förbränning			
	Electricity Sweden (EI)	Inköpt el av förvaltningar (avtal grön el)	323,2	322,7
	Fjärrvärme SE / Varberg	Inköpt fjärrvärme av förvaltningar	20,1	23,3
	Scope 2 total		343,3	346

** Scope 2 avser indirekta utsläpp från inköpt energi. Utsläppen sker då hos producenten men räknas in i den förbrukande verksamhetens utsläppssiffror. Några exempel är inköpt el, värme och kyla.

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 7 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

I Varberg bygger vi resurseffektivt med giffria material

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Vi har startat en resa mot att bli mer medvetna kring utmaningen, men det bedöms inte ha lett till förändrade resultat ännu. Det finns fortsatt stort utvecklingsbehov, men också stort engagemang och flera initiativ på uppstart som bäddar för positiv trend framåt.

Vad arbetar vi med idag?

Styrning mot att välja resurseffektiva material är under utveckling i samband med uppdrag om att ta fram träbyggnadsstrategi och energi- och klimatstrategi. Kommunstyrelsen har under året även fått ett uppdrag från politiken om att ta fram en kemikalieplan. Uppdraget svarar mot flera verksamheters behov, så som skola och förskola, service, upphandling och offentliga miljöer inom- och utomhus. Under året har insatser skett för att bygga kunskap om behov och metoder för hur vi bättre kan arbeta med och samverka inom området. Behov finns fortsatt av både omvärldsbevakning och kompetensutveckling inom området.

Från och med januari 2022 finns det ett nytt lagkrav om klimatdeklarationer. Hos Varbergs Fastighets AB pågår strategiskt och kunskapsuppbyggande arbete om hur bolaget kan använda upphandling som verktyg för att ställa krav på minskad klimatpåverkan från byggnation. Bolaget har också återupptagit arbete med förstudie om etablering av ett cirkulärt byggcentrum. I byggprojekt ställer Varbergs Fastighets AB idag krav på att registrera material och produkter och den digitala loggboken SundaHus Miljödata. Endast produkter som uppfyller bedömningen A och B får användas. Varbergs Bostad AB använder byggvarubedömningen vid nyproduktion.

Hamn- och gatuförvaltningen har fortsatt sitt arbete med återbruk av byggmaterial under året. I projektet i Apelviken har bland annat smågatsten från gamla E6:an använts som markmaterial, borgmästarsten har använts i ett erosionsskydd och gamla ekstolpar har använts för att skapa avgränsningar mellan ytor. Avsaknaden av upplagsyta där material kan lagras och mängdas gör det dock svårt att utveckla ett systematiskt arbetssätt med återbruk. Hamn- och gatunämnden har därför tagit beslut om att ta fram en förstudie för en masshanteringsstation.

Vad kan vi göra bättre?

Ny styrning mot att välja resurseffektiva material är under framtagande i samband med uppdrag om att ta fram träbyggnadsstrategi och energi- och klimatstrategi. I dagsläget saknas ett samlat arbete i vår organisation mot en giffri inom- och utomhusmiljö. Av denna anledning behöver uppdraget från kommunstyrelsen om att ta fram en kemikalieplan startas upp och tilldelas resurser. Goda resultat förutsätter mer samordning, stärkt kompetens och en aktiv omvärldsbevakning inom området. Det finns goda exempel i Halland på kommunala kemikalieplaner att dra lärdom av och resurser med hög kompetens att samverka med.

Behovet av ett mer organisationsövergripande arbete pekas särskilt ut i fastighets- och lokalfrågor, i syfte att säkerställa medvetna materialval och att kravnivån upprätthålls under hela byggnadens livstid. Genom att klargöra vem som ska driva frågan, upphandla och samla kommunkoncernen i ett gemensamt system kan vi lättare dela kunskap, minska licenskostnader och arbeta med loggbok även i förvaltningskedet. Redan

idag finns möjlighet att koppla på alla kommunens byggnader i Varbergs Fastighets AB:s licens.

Offentlig upphandling har en viktig roll, men för att detta verktyg ska få stort genomslag krävs väl fungerande styrning, kunskap och resurser att arbeta aktivt med att ställa rätt krav.

Från och med den 1 januari 2022 gäller krav på klimatdeklaration vid uppförande av nya byggnader. Lagstiftningen innehåller idag inga gränsvärden eller krav på maximal tillåten klimatpåverkan. Boverket föreslår en nivå för gränsvärden till år 2027, men vi behöver rusta oss för att det kan komma tidigare än så.

Vad gör vi bra?

Under 2021 färdigställdes förskolorna Stenen och Klapperstenen. Förskolorna är uppförda i korslimmat trä, ett konstruktionsmaterial som är uppbyggt av limmade korsvis lagda brädor eller plankor. Att bygga i trä är bra ur klimatsynpunkt - trä är en naturlig och förnyelsebar resurs, binder koldioxid och ger hög hållfasthet i förhållande till sin vikt. De båda förskolorna är även försedda med solceller på taken, som både försörjer byggnaden och ger överskott av förnybar energi som kan användas av fler. Projekten har gett oss nya insikter och värdefull kunskap om träbyggnation, som vi kommer att ha stor nytta av i framtida projekt.

I Varberg bygger vi resurseffektivt med giftfria material

Nyckeltal Varbergs Fastighets AB

	2016	2017	2018	2019	2020
Andel A- och B-klassade produkter (BSAB-koder E-N och Z) i Sunda hus	92 %	95 %	89 %	84 %	90 %

Våra konsumtionsmönster rättar sig efter naturens resurser och kretslopp

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. Det finns fortsatt stort utvecklingsbehov, men också stort engagemang och flera initiativ på uppstart som bäddar för positiv trend framåt.

Vad arbetar vi med idag?

Ytterligare styrning inom området är under utveckling i samband med kommande avfallsplan och uppdrag om att ta fram en energi- och klimatstrategi. I den nationella upphandlingsstrategin pekas offentlig upphandling ut som ett viktigt verktyg i omställningen mot en cirkulär ekonomi. Kommunen har idag avtal om begagnade möbler som omfattar köp och tjänster, så som rekonstruktion, möbeltapetsering, snickeri och lackering, inbyte av befintliga möbler samt redesign utav möbler.

Under 2021 startade Varbergs Fastighets AB ett projekt där de planerar att använda "nudging" för att hjälpa sina hyresgäster att sortera och hantera avfall bättre. De planerar att testa metoden på några utvalda fastigheter och förhoppningen är att genom "små knuffar" i rätt riktning höja kunskapen, öka medvetenheten och stärka ansvarskänslan hos dem som använder avfallsutrymmena. Bolaget har också återupptagit arbete med förstudie om etablering av ett cirkulärt byggcentrum.

Uppföljning visar att matsvinnet fortsätter att minska över tid. Serviceförvaltningen har under 2021 mätt matsvinnet under fyra olika veckor i skola och gymnasium och den totala andelen svinn uppgår till 12,8 procent, jämfört 14,4 procent år 2020. Förvaltningen arbetar också aktivt med återvinning av uttjänta datorer och mobiltelefoner.

Varbergs kommun var en av medarrangörerna av Hållbarhetsdagen 2021. Temat var "Cirkularitet – för att vi har allt att tjäna på det". Bland annat talade Gabriel Wikström, nationell samordnare för Agenda 2030 och Johan Kuylentierna, ordförande Svenska Klimatpolitiska rådet. Sedan början av 2017 har gymnasieskolan Peder Skrivares skola i Varberg arbetat aktivt med att göra cirkulär ekonomi till ett fokusområde för skolan. Satsningen ger eleverna värdefulla kunskaper och bidrar till utveckling inom både näringsliv och offentlig förvaltning.

Ett arbete har inletts i syfte att öka nyttjandegraden av kommunens befintliga lokalytor. I korthet handlar det om att samla kommunens ytor i en databas för att möjliggöra en överblick av beläggningsgrader, status, utvecklingspotential osv.

Vad kan vi göra bättre?

En övergång till cirkulär ekonomi är angelägen för att nå Sveriges klimatmål, Agenda 2030 och de globala målen. Offentlig upphandling är ett viktigt verktyg i omställningen som kommunen kan nyttja mer effektivt. För att detta verktyg ska få stort genomslag krävs väl fungerande styrning, så som färdigställandet av uppdraget om ny energi- och klimatstrategi. Det krävs även kunskap och resurser att driva hållbarhetsfrågor i stort ur ett upphandlingsperspektiv. Det är ofta ekonomiskt fördelaktigt att arbeta mer med cirkulära lösningar. Cirkulär ekonomi grundar sig på resursbesparingar och kan minska kommunens kostnader för inköp genom att bidra till längre livslängd och fler användningsområden för olika produkter.

Kommunkoncernen kan växla upp arbetet med återvinning och återbruk – både inom den egna verksamheten och i att skapa förutsättningar i samhället. Omställningen mot aktivitetsbaserade kontor skapar möjligheter för mer återbruk av möbler, men ett gemensamt ägande och möbelinköp för hela kommunen hade gynnat arbetet. Kommunen kan också arbeta mer för att stärka förutsättningarna för fastighetsnära återvinning.

För att nå Parisavtalet bör de globala utsläppen vara i genomsnitt högst ett ton per person och år till 2050. Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp motsvarar idag cirka åtta ton per person och år. Kommunen har dock begränsad rådighet att påverka den privata konsumtionen och behöver i detta arbete samverka och stimulera näringsliv, civilsamhälle och invånare. Kommunen kan också ställa krav i markanvisningar som driver mot delande ekonomi. Att utveckla samarbetet med näringslivet för att skapa en hållbar destination bedöms också bidra till måluppfyllelse och stärka Varbergs attraktivitet ur ett långsiktigt perspektiv.

Vad gör vi bra?

Kunskaphöjning inom cirkulär ekonomi

Näringslivs- och destinationskontoret har genomfört en "Varbergsmorgon special" där EU-projektet BAS möjliggjorde en utbildning inom cirkulär ekonomi för fler än 70 deltagare från olika branscher. I utbildningen ingick ett erbjudande om att anmäla sig till affärsutvecklingsprogrammet "Cirkulär Kickstart", där 9 företag gjort förändringar för cirkulär utveckling under 2021.

Våra konsumtionsmönster rättar sig efter naturens resurser och kretslopp

Nyckeltal Kolada

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 12	Insamlat mat- och restavfall, kg/person*	203	-	189	183	-
Mål 12	Insamlade förpackningar och returpapper, kg/invånare (justerat)	80	76	78	72	-
Mål 12	Insamlat grovavfall, kg/invånare (justerat)	234	-	177	190	-
Mål 12	Insamlat farligt avfall (inkl. elavfall och batterier), kg/invånare (justerat)	30	-	-	31	-
Mål 12	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	-	-	-	41	-

*Med mat- och restavfall avses brännbart restavfall (hushållssopor) samt matavfall som samlas in av kommunen. Syftet är att visa på hushållens resursutnyttjande och konsumtionsmönster, därför bör ett så lågt värde som möjligt eftersträvas.

Övriga nyckeltal

Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal		2017	2018	2019	2020	2021
Total mängd hushållsavfall per person (kg/person)		563	-	-	475	-
Serviceförvaltningen	Mål	2017	2018	2019	2020	2021
Total andel matsvinn	14 %	-	-	15,8 %	14,4 %	12,8 %

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 12 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

För analys av målbilden har nyckeltal 7 från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➔

Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsbokslut. Flera bra initiativ har tagits och ökat samarbete i organisationen har lett till förbättringar. Samtidigt har nya utmaningar tillkommit och när Varberg växer ska behov från fler invånare tillgodoseas.

Vad arbetar vi bra med idag?

Kommunens arbete kring bostadsförslagsfrågor har fortsatt och samarbeten har fördjupats. Steg tas nu från de övergripande strategierna till kartläggning och behovsanalyser för särskilda grupper. Flera strategier har också tagits fram för landsbygd och småorter för att möjliggöra framtida arbete mot en positiv utveckling i hela kommunen.

En omorganisation av våra skolområden har genomförts för att bättre möta ett växande Varbergs behov och anpassas utifrån hur kommunen utvecklas. Beslut har fattats om nybyggnation på området för Peder Skrivares skola för att möjliggöra fler gymnasieplatser. Byggstart är beräknad till 2024.

Flera satsningar har gjorts för att skapa liv och aktivitet runt om i kommunen. Det har getts stöd till föreningslivet, mobil verksamhet Aktiv Fritid, lokalbibliotek och Kultur på landsbygden. Omställning har också gjorts till digital teater för att hålla kulturlivet levande under pandemin.

Intresset för utomhusaktiviteter har ökat och kommunen har bland annat haft fokus på allemansrätten genom kampanjen Naturkarma. Kampanjens syfte är att öka medvetenheten hos varbergare och besökare

om att värna skog och mark, genom ökad kunskap om allemansrätten och att fler ska stå upp för naturen. Insatsen skall bidra till att förbättra för markägare som ser alltmer nedskräpning på sina marker.

Aktivt arbete med att stärka Varberg som destination pågår, bland annat genom att arrangera evenemang som lockar både kommuninvånare och turister. På många platser har upprustning och förbättring av utomhusmiljöer genomförts. I Apelviken fortlöper satsningen för att skapa möjligheter för rekreation året runt och göra platsen till en ledande surfdestination. Allt från cykelvägar till utegym och grillplatser har anlagts, men även erosionskydd i form av soltrappa har skapats.

Kommunen har under året testat nya lösningar för hållbar mobilitet. Gemensamt för projekten är att kommunen vågat pröva nya vägar för att lära sig mer om vad hållbar mobilitet innebär i praktiken. Bland annat har ett system för hyrcyklar testats – till nytta för såväl invånare som turister. Cyklarna placerades ut på flera olika platser runt om i Varberg, från Getterön i norr till Träslövsläge i söder. Kommunen har även deltagit i ett projekt om hållbart resande med fokus på självkörande fordon och testkört en autonom buss i Apelviken. Projektet syftade främst till att lära oss mer om hur trafiksituationen påverkades, vad invånare och besökare tyckte likväl som att pröva bussens fördelar och begränsningar i en krävande miljö.

Vad kan vi göra bättre?

Kommunen behöver arbeta mer strukturerat med implementering av strategier, till exempel genom att ta fram handlingsplaner och finansiera insatser som omsätter strategi till praktik. Alla strategier bör också följas upp regelbundet för att avgöra dess aktualitet och bedöma utfallet av gjorda insatser kopplade till strategin.

För att Varbergs kommun ska behålla sin attraktivitet och vara en hållbar plats att leva på behövs ännu mer fokus på bostäder för alla, även de som idag står långt ifrån bostadsmarknaden. Ett exempel på insats är att undersöka hur befintligt bestånd nyttjas idag och hur det kan användas i framtiden för att möta invånarnas olika behov.

För goda resultat måste vi prioritera att kommunal service klarar av att utvecklas i takt med befolkningsökningen. En utmaning är att tillgodose förskole- och skolplatser i redan ansträngda lokaler. Vi behöver också säkerställa utbildning med hög kvalitet som en del i att vara en attraktiv skolkommun.

För att nå målet krävs ytterligare satsningar på hållbar mobilitet och att hållbarhet genomsyrar hela samhällsbyggnadsprocessen. Det handlar om planering av bebyggelse, kollektivtrafik och investering i infrastruktur. Lösningar kan se olika ut i stad och på landsbygd. För att klara omställningen behöver vi också arbeta mer tillsammans med samhället för att gå mot förändrade resvanor. Vi behöver testa nya lösningar, samarbetsformer och inspirera till ökat invånarengagemang. För detta kan kommunen bli bättre på att söka extern finansiering.

Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in

Vad gör vi bra?

Markanvisning av kvarteret Kvarnliden

I centrala Varberg, strax söder om stadskärnan, har kvarteret Kvarnliden, som är ett resultat av en kommunal markanvisning, precis färdigställts. Kvarteret innehåller två flerbostadshus med 85 hyresrätter. Majoriteten av dessa kommer att vara ungdomslägenheter, där målgruppen är personer i åldern 18–24 år. Detta har påverkat såväl lägenheternas utformning som innehåll. Gemensamma utrymmen ges stort fokus, med flera smarta lösningar, såsom lägenhetsvis avläsning av el och uppvärmning, digitala nycklar och möjlighet att styra tillgång till olika utrymmen. Cykelanvändning främjas genom ett utvecklat cykelrum med möjlighet till tvätt, reparation och social samvaro. Projektet har också, utifrån målgruppen, getts möjlighet till undantag ifrån kravet på bilparkering. Ett krav i markanvisningen har också varit att hålla boendekostnaderna nere, och att nå de nivåer som krävdes för statligt investeringsbidrag. Projektet är ett bra exempel på hur kommunen genom markanvisningar kan främja såväl social som ekologisk hållbarhet.

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 9, 10, 11 och 16 använts som underlag. Analysen har även tagit stöd av nyckeltal för uppföljning av Sveriges miljömål under fliken "Miljö och Klimat". Läs mer på kolada.se ➔

För analys av målbilden har nyckeltal 2 från Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal använts som underlag. Läs mer på miljobarometern.se ➔

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 9	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	72,3	73,9	73,7	-	-
Mål 11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	10,2	10,3	10,2	9,8	9,3
Mål 16	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	-	25	-	25	25
Mål 16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	553	641	615	586	666

Övriga nyckeltal

Sveriges ekokommuners gröna nyckeltal

	2017	2018	2019	2020	2021
Antal resor (påstigningar) per invånare gjorda med kollektivtrafik*	-	37	41	33,5	20

*Den kraftiga nedgången i antal resor de senaste åren kan direkt kopplas till pandemin.

Kolada

Medborgarundersökningen - Bra möjlighet för kommunens invånare att ha ett arbete inom rimligt avstånd från bostaden, andel (%)

89,3

Varberg har västkustens bästa förutsättningar för en hälsosam livsstil

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. I stort har kommunen ett bra utgångsläge för en hälsosam livsstil, men det är svårt att bedöma hur de senaste årens händelser i form av pandemi, hemarbete och distansundervisning påverkar utvecklingen.

Vad arbetar vi bra med idag?

Att kunna röra sig ute är en stor del av en hälsosam livsstil och flera olika projekt pågår runt om i kommunen. Till exempel varumärkesbyggande evenemang som bidrar till rekreation och rörelse, kampanj med fokus på allemansrätten och utveckling av lekplatser och ungdomshäng. En ny stor utflyktslekplats har byggts vid den nya is- och simhallen Pingvinen.

Runt om i kommunen har trygghetsåtgärder genomförts genom förvaltnings- och bolagsöverskridande samarbeten, till exempel ny belysning i stadskärnan. Ljussättning av olika miljöer kan både stärka känslan av trygghet och öka den faktiska säkerheten. Det bidrar till att våra livsmiljöer blir tillgängliga för fler under längre tid på dygnet och året.

Pandemin har satt spår hos många föreningar som jobbar med barn och unga. För att stödja deras arbete har kommunen under hösten 2021 delat ut ekonomiskt stöd.

Under 2021 genomfördes ett friluftspjekt tillsammans med Åkulla Outdoor Resort. Projektet knyter an till läroplanen och syftade till att ge elever möjlighet att under en dag arbeta med friluftaktiviteter, lära om skog och mark samt delar av Varbergs historia. Ur ett lång-

siktigt perspektiv handlar det om att sänka tröskeln för att ta sig till skogen och få fler att känna sig bekväma med att ge sig ut i naturen. Skogen blir ett uteklassrum som stimulerar utforskande nyfikenhet och kreativitet. Skog och natur är även den typ av miljö som allra mest gynnar jämlik och jämställd lek och aktivitet.

En hälsosam livsstil är inte enbart baserad på fysisk aktivitet. I projektet likvärdiga livschanser försöker kommunen motverka psykisk ohälsa och att ungdomar hamnar i utanförskap. De arbetssätt och processer som skapats inom ramen för projektet håller på att implementeras i ordinarie verksamhet hos utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen.

För målgruppen äldre pågår ett projekt med målsättningen att utveckla kunskaperna kring hur psykisk ohälsa kan förebyggas och identifieras. Målgruppen ska få ökat stöd vid exempelvis oro och nedstämdhet genom arbetssätt som är baserade på regionala och nationella riktlinjer.

Vad kan vi göra bättre?

Kommunen har ett bra utgångsläge, men det är troligt att fler insatser och resurser kommer att behövas för att hålla goda resultat på lång sikt. Vi vet ännu inte omfattningen på de långsiktiga effekterna av pandemin eller det oroliga läget i vår omvärld, som till exempel påverkan på psykisk hälsa. Kommunen måste noga följa utvecklingen och rusta oss för att hantera de negativa effekterna i tidigt skede, men också dra nytta av lärdomar från senaste årens nya erfarenheter.

Ett växande Varberg blir en utmaning även för arbetet med god folkhälsa i form av kommunens möjligheter att möta ökande behov och önskemål. För att upprätthålla goda resultat måste befolkningsökningen kombineras med tillräckliga satsningar på att främja lek, rörelse och motion. För goda resultat krävs även fortsatt samverkan med civilsamhälle och näringsliv.

Ett viktigt område att uppmärksamma, som inte hanteras tillräckligt i fokusområdena för våra lokala hållbarhetsmål, är ökande psykisk ohälsa. Kommunen behöver fortsatt synliggöra och aktivt arbeta för en god psykisk hälsa hos olika grupper i samhället. Framför allt är det ökad samverkan både inom och utanför kommunen som behöver stärkas.

Vad gör vi bra?

Satsning på ny is- och simhall i Varberg

Kommunens nya is- och simhall Pingvinen invigdes under året. Pingvinen är Varbergs nya mötesplats för motion, hälsa och lek på Håstens fritidsområde. Här finns bad, ishall, gym och café under samma tak. Tillgänglighet, inkludering och jämställdhet genomsyrar anläggningen som inbjuder till gemenskap och fysisk aktivitet oavsett förutsättningar.

Här finns en 50-metersbassäng som skapar goda förutsättningar för både träning, motion och tävling. Den är delbar och kan därmed ställas om till 25 meter. Aktivitetsbadet inbjuder till lek för alla åldrar medan de två multi-bassängerna är anpassade för rehabträning, vattengympa, babysim och simundervisning. Som en del av inkluderingsarbetet finns utöver de traditionella utrymmena även gruppomklädningsrum och flexomklädningsrum.

Varberg har västkustens bästa förutsättningar för en hälsosam livsstil

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	-	75	-	75	75
Mål 3	Medellivslängd kvinnor, år	84,7	84,6	84,9	85,0	85,3
Mål 3	Medellivslängd män, år	81,5	81,5	81,9	82,1	82,5

Övriga nyckeltal

Nyckeltal	2019 Läsår 2018/19	2020 Läsår 2019/20	2021 Läsår 2020/21
Närvaro i idrott och hälsa, andel av all lektionstid från förskoleklass till årskurs 9	90%	89%	90%
Kolada	2019	2020	2021
Medborgarundersökningen - Bra utbud av friluftsområden i kommunen, andel (%)	-	-	84,4
Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar (-2020)	64	63	-
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7-20 år	36,5	32,4	-

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 2 och 3 använts som underlag. Läs mer på kolada.se ➔

I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Ett löpande arbete pågår inom organisationen för att erbjuda alla invånare en meningsfull sysselsättning. Trots många goda exempel inom pågående arbete finns fortsatt stort utvecklingsbehov.

Vad arbetar vi bra med idag?

Utvecklingen i kommunen är på flera håll positiv. Till exempel har allt fler behörighet till gymnasiet och andelen elever som tar examen ökar. Även andel med eftergymnasial utbildning ökar. Samarbetet med arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen och studie- och karriärscentrum har utvecklats, där deltagare har getts möjlighet att prova på att studera med bibehållet försörjningsstöd. Därutöver har flera insatser och prioriteringar gjorts för att ytterligare stärka deltagares möjligheter att gå vidare till studier.

Tack vare god samverkan har möjligheter till praktik påverkats minimalt av pandemin. I takt med att utbudet av utbildningar, yrkesinriktningar och utbildningsformer växer ökar behovet av stöd och vägledning inför studier och yrkesval. Av denna anledning pågår en omarbetning av studie- och yrkesvägledning i syfte att förbättra och göra den mer tillgänglig.

Insatsen kommunala ungdomsjobb 2021 har varit betydelsefull för att få unga att gå vidare till arbete och studier. Under året har fler ungdomar än tidigare år erbjudits ett feriearbete. Arbete pågår för att även kunna erbjuda feriearbete under andra lov och sommarlovet.

Socialförvaltningen har under pandemin genomfört ett nytänkande initiativ där en mindre grupp från daglig verksamhet stöttat verksamheten i arbetet med att dela ut skyddsutrustning.

Kommunens samarbete med näringslivet har också fortsatt, till exempel har olika former av kunskapshöjande insatser erbjudits via exempelvis Kundresan, Entreprenörsskolan, Upphandlingsseminarium, Exportseminarium och affärsutvecklingsprogrammet Cirkulär kickstart.

En meningsfull sysselsättning kan också vara att hitta sitt intresse, hobby, kall eller en nyupptäckt talang. Många insatser görs runt om i organisationen för att människor ska få uppleva att de har en meningsfull sysselsättning, bland annat genom givande fritidsaktiviteter och idrott.

Vad kan vi göra bättre?

Kommunen står inför utmaningar framöver. Insatser som stärker ungas etablering på arbetsmarknaden behöver fortsatt prioriteras, samt hur omstruktureringen av den statliga arbetsmarknadsverksamheten ska mötas upp.

Det är en positiv utveckling att arbetslösheten minskar. Samtidigt finns det grupper som inte följer med i denna utveckling, exempelvis långtidsarbetslösa och utrikesfödda. Insatser behöver till för att säkerställa meningsfull sysselsättning för dessa grupper och deras känsla av delaktighet i samhället.

För att nå målet krävs fortsatt god samverkan med näringsliv och civilsamhälle. Ett annat insatsområde är kommunala fritidsaktiviteter för socialt utsatta grupper.

Vad gör vi bra?

Insektshotell – ett samarbete mellan Arbetscentrum och Varbergs Fastighets AB

Varbergs Fastighets AB har byggt insektshotell som placerats längs hela planket som skiljer P-hus Trädgården från järnvägen. Projektet genomfördes i samverkan med Arbetscentrum, som erbjuder sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet med insektshotellen var ett hållbarhetsarbete i flera led; social, ekologisk och ekonomisk. Materialet som användes i projektet var i huvudsak spillvirke från byggnationen av Klapperstenens förskola. Arbetscentrum har stått för insektshotellens design och innehåll, vilket samlats in från närområdet. Projektet har gett utrymme för deltagarna att vara kreativa och innovativa utifrån sin individuella förmåga och samtidigt gett platsen ökad trivsel och trygghet.

I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87,7	88,4	89,0	86,6	87,7
Mål 4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	76,5	72,7	78,6	77,8	79,9

Kolada	2019	2020	2021
Medborgarundersökningen - Bra möjlighet för kommunens invånare att bo kvar i kommunen och genomföra eftergymnasiala studier, andel (%)	-	-	76,2
Månadsavlönad personal, kommunalt anställda i övrig kultur, turism och friluftsliv, antal	68	73	64
Årsarbetare inom kultur, turism och friluftsliv, kommun, antal	101	100	90
Årsarbetare, kommunalt anställda i övrig kultur, turism och friluftsliv, antal	53	59	49

I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning

Övriga nyckeltal

Andel deltagare inom kommunens arbetsmarknadsenhet som börjat arbeta	2018	2019	2020	2021
Totalt i Varberg	27 %	22 %	29 %	31 %
Kvinnor	26 %	22 %	25 %	33 %
Män	27 %	21 %	27 %	30 %

Andel deltagare inom kommunens arbetsmarknadsenhet som gått vidare till studier	2018	2019	2020	2021
Totalt i Varberg	7 %	7 %	9 %	11 %
Kvinnor	5 %	6 %	8 %	11 %
Män	9 %	8 %	8 %	11 %

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 1, 4, 5, 8 och 10 använts som underlag. Läs mer på kolada.se ➔

Varberg är ett rättvist och inkluderande samhälle

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Organisationen har startat en resa mot ett mer strukturerat arbetssätt inom vissa områden.

Vad arbetar vi bra med idag?

Arbetet med barnperspektivet i samhällsplaneringen har utvecklats. En arbetsgrupp finns på plats och det har skapats en idébank. I flera olika projekt har barndialoger genomförts. De som fått mest genomslag är projektet "Barndialoger om stadskärnan" samt barndialogen kring mötesplats och utsiktsplats på parkeringshuset Briggen.

Fler forum för dialog har också skapats för andra grupper, både riktat mot allmänhet och näringsliv. Under pandemin har flera dialoger genomförts digitalt och med ny teknik.

Kultur- och fritidsförvaltningen, förskole- och grundskoleförvaltningen och utbildning- och arbetsmarknadsförvaltningen har gemensamt reviderat kommunens kulturplan till en kulturstrategi. Syftet med revideringen är att ge alla barn samma möjligheter till kultur, oavsett var de bor i kommunen. En handlingsplan med insatser är påbörjad och kommer genomföras inom kort.

Förskole- och grundskoleförvaltningen och utbildning- och arbetsmarknadsförvaltningen har båda i sitt grunduppdrag att arbeta med inkludering och flera olika insatser har genomförts under året, både för den egna personalen och riktat mot barn och vårdnadshavare.

Som arbetsgivare har kommunen ett långsiktigt jämställdhetsarbete, där både policy och riktlinjer är framtagna. Det interna arbetet följs upp i personalboksutet. Kultur- och fritidsförvaltningen har sedan länge bedrivit ett aktivt arbete med jämställdhet med målsättning att förvaltningens resurser ska fördelas jämställt. Även utbildning- och arbetsmarknadsförvaltningen har fördjupat arbetet inom jämställd styrning. Det innebär att statistik ska följas upp utifrån ett könsperspektiv där omotiverade skillnader ska redovisas och analyseras samt i den mån det är möjligt åtgärdas.

För att öka tillgängligheten till information och dialog om kommunens utveckling har Varberg växer-webben lanserats. På den nya webbplattformen är det enkelt att få en bild av vilka projekt som pågår, hur det ska se ut i framtiden och vad man kan förvänta sig under byggtiden. Genom att samla all information på en plats vill kommunen bidra till ökad kännedom om vad som händer, samt hur invånare kan påverka och få kontakt med ansvariga personer.

Vad kan vi göra bättre?

Arbetet med inkludering och jämställdhet kräver ett medvetet, kontinuerligt och uthålligt arbete för goda resultat. Potential finns i att arbeta mer organisationsgemensamt. Till exempel hade olika sociala insatser och arbetet för att främja integration gynnats av ett mer förvaltningsövergripande samarbete.

Det finns goda exempel i vår organisation som vi behöver förvalta och bygga vidare på, där strukturerat arbete resulterat i förflyttning framåt. Till exempel i form av satsningar på jämställd styrning.

Kommunen kan bli bättre på att arbeta med demokratiutveckling och säkra representation från olika perspektiv i dialogen med invånare om Varbergs utveckling. Det pågår många bra initiativ för att utveckla barnperspektivet runt om i vår organisation. För att dela kunskap, kvalitetssäkra och öka kännedomen om pågående insatser behövs mer samverkan – framför allt mellan förvaltningar och kommunala bolag. Det är också önskvärt att på ett mer systematiskt sätt involvera de förvaltningar som verkar närmast barn och unga i sitt grunduppdrag. Arbetet med barnkonventionen och barnkonsekvensanalyser behöver utvecklas.

Vad gör vi bra?

Social konsekvensanalys för Västerport

På uppdrag av Varbergs kommun har en social konsekvensanalys gjorts för stadsdelen Västerport. Syftet är att utvärdera sociala konsekvenser av planerad bebyggelseutveckling och identifiera utvecklingsbehov på kort, mellanlång och lång sikt. Analysen visar att Västerport till stor del uppfyller ambitionen att utveckla ett myllrande, levande och blandat område som förstärker kopplingen mellan staden och havet. I analysens slutsatser framgår också brister som är viktiga att ta med sig i det vidare planarbetet. Analysen omfattar allt från skolor, gårdar för förskolor och bostadsområden, vägar och dess barriäreffekter till behovet av offentliga gröna friytor. Den tar också upp oro och farhågor som varbergarna har och ger förslag på hur dessa kan bemötas.

Varberg är ett rättvist och inkluderande samhälle

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	75,1	75,4	75,6	76,4	-
Mål 10	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	-	24	-	24	24
Mål 10	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	66,7	66,0	66,7	57,3	-

Övriga nyckeltal

Nyckeltal	2019	2020	2021
Nöjd Inflytande-Index - Påverkan (-2020)	42	39	-
Elever i åk 9: På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter, positiva svar, andel (%)	-	-	43,8
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	71	51	69
Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)	-	-	87,2
Idrottsföreningar med flickdominerad verksamhet, andel (%)	18	15	-
Idrottsföreningar med pojkdominerad verksamhet, andel (%)	60	65	-
Idrottsföreningar med varken pojk- eller flickdominerad verksamhet, andel (%)	22	20	-

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 1, 5, 11 och 16 använts som underlag. Läs mer på kolada.se ➔

Varberg är en magnet för kreativa människor med hållbara verksamheter

Bedömning av målet

Bedömningen är oförändrad jämfört förra årets hållbarhetsboksut. Med hänsyn till de svårigheter som pandemin fört med sig för näringslivet är det trots allt en positiv utveckling. Den samlade bedömningen är att vi är på väg mot måluppfyllelse och har kommit en bit på väg.

Vad arbetar vi bra med idag?

Varbergs kommun är en attraktiv plats för att starta och utveckla företag och många nya företag har tillkommit trots pandemin. Kommunen har en viktig roll som möjliggörare i alla skeden – i etablering, expansion och utveckling. Vi arbetar aktivt med att planera för miljöer och verksamhetsområden i lägen som är intressanta för etablering hos kreativa och hållbara verksamheter. Varbergs läge, bemötande av kommunens olika aktörer och yrkeshögskolan är faktorer som bedöms spela in för företag som väljer att etablera sig i kommunen.

Kommunen kan ge förutsättningar för en hållbar affärsutveckling genom att stötta med utbildning och samverkansform. Vi bedriver idag ett flitigt arbete med nätverk och mötesplatser för det lokala näringslivet. För dialog, utveckling och informationsutbyte finns till exempel Besöksnäringsnätverket – som under året diskuterat temat hållbar destination. Ett annat exempel är "Varbergsmorgon special" som erbjöd en utbildning inom cirkulär ekonomi för fler än 70 deltagare från olika branscher. Kommunen har också byggt vidare på samverkansarenan "Impact House Halland" tillsammans med akademi och näringsliv, där projekt och aktiviteter fokuserar på hållbarhet. Där finns satsningar på hållbara material, cirkulär ekonomi, digitalisering och samhällsentreprenörskap.

Sedan början av 2017 har gymnasieskolan Peder Skrivares skola i Varberg arbetat aktivt med hållbarhet och cirkulär ekonomi. Bland annat vill skolan bidra till utveckling inom näringsliv och offentlig förvaltning. Till exempel har PS-skolans samtliga 60 UF-företag utvecklat hållbara affärsidéer med hjälp av sustainable business canvas. Ett flertal skarpa projekt har pågått under året där studerande utvecklar idéer/produkter i samarbete med företag. Ett exempel är när kockelever var först ut i landet att som skola i samverkan med en restaurang ta fram en hållbar meny enligt WWF:s certifiering One Planet Plate.

Vad kan vi göra bättre?

Arbetet med att vara attraktiv för näringslivet upphör aldrig och förbättringspotential finns särskilt i att göra hållbarhet till en del av Varbergs varumärke. För att lyckas kraftsamla med resten av samhället i arbetet med lokala hållbarhetsutmaningar behöver samarbetet med näringsliv och civilsamhälle öka.

Hållbarhet måste genomsyra hela samhällsbyggnadsprocessen för att fortsatt erbjuda en attraktiv livsmiljö som i sin tur lockar de kreativa människorna med spännande nya idéer.

Ett lokalt näringsliv som arbetar aktivt med hållbarhet har större möjligheter att förbli konkurrenskraftigt och livskraftigt även i framtiden. Varbergs kommun kan bidra mer till omställningen genom strategiskt inköpsarbete och att ställa rätt hållbarhetskrav i upphandlingar. Till exempel genom att efterfråga mer cirkulära lösningar eller att ställa krav på drivmedel. Vi kan också samarbeta mer med besöksnäringen för att tillsammans

skapa en mer hållbar destination, samt fortsätta att skapa förutsättningar för hållbar affärsutveckling genom att stötta med utbildning och samverkan.

Vad gör vi bra?

Green Week Varberg

Under 2021 genomförde Peder Skrivares skola återigen sin satsning Green Week Varberg. Syftet är att skapa en mötesplats på tema hållbarhet och cirkulär ekonomi för skola, näringsliv och allmänhet. Under veckan arrangerades olika typer av event runt om i Varbergs kommun. Totalt deltog runt 2500 personer från skola, näringsliv, offentlig förvaltning och allmänhet i workshops, föreläsningar, elevprojekt och aktiviteter på företag i Varberg.

Varberg är en magnet för kreativa människor med hållbara verksamheter

Nyckeltal Kolada (Här visas exempel på nyckeltal som analysen baserats på. Fler nyckeltal finns på kolada.se.)

Agenda 2030	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Mål 9	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	74,8	79,9	83,0	86,0	89,2
	Företagsklimat enl, ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	66	70	72	74	76
	Företagsklimat enl, ÖJ (Insikt) - Totalt - Bemötande, NKI	73	78	80	80	-

Övriga nyckeltal

Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
Nyregistrerade företag i Varbergs kommun	685	649	664	670	-

Läs mer om nyckeltalen

För analys av målbilden har nyckeltal från Kolada för mål 9 och 7 använts som underlag. Läs mer på kolada.se ➔

Vidare arbete mot ett hållbart Varberg

I målanalysen har hållbarhetsnätverket gemensamt pekat ut följande områden som extra viktiga för fortsatt arbete mot ett mer hållbart Varberg:

Vi behöver arbeta mer tillsammans inom organisationen

Kommunen behöver arbeta smartare, mer effektivt och organisationsgemensamt för att klara framtidens utmaningar. Smartare genom att gemensamt nyttja all kompetens som finns i kommunen och effektivt genom att våga prioritera och fördela resurser. Ett samlat hållbarhetsarbete med gott samarbete över organisatoriska gränser hjälper oss att se helheten och identifiera synergier i våra uppdrag och pågående insatser. Det skapar också bättre förutsättningar för att dela både kunskap och resurser över förvaltnings- och bolagsgränser, samt knyta an till varandras externa nätverk och samarbeten. Hållbarhetsnätverket är ett exempel på en sådan satsning som vi kan fortsätta att utveckla.

Hållbarhetsboks slutet pekar också på behov inom några specifika områden – så som giffri miljö och klimatanpassning – av mer resurser för att skapa förutsättningar för ett mer samordnat arbete.

Kraftsamla tillsammans med samhället

De utmaningar som världen står inför kan kommunen inte hantera ensam. För att frambringa mer kraft i arbetet med lokalt prioriterade hållbarhetsutmaningar behöver vi satsa på att utveckla nya samarbetsformer med andra. Alla i samhället behöver vara med för att göra de förändringar som krävs – kommunen, akademien, näringslivet, civilsamhället och invånare.

Ta vara på analysens utpekade förbättringspotential samtidigt som vi fortsätter att leverera inom områden med goda resultat

I hållbarhetsboks slutet identifieras inte enbart utmaningar för framtiden, utan vi beskriver också det som kommunen gör bra och synliggör goda exempel i syfte att dela kunskap och erfarenheter. Det är viktigt att vi klokt navigerar mot ett hållbart samhälle genom att både omsätta analysens utpekade förbättringspotential till handling, samtidigt som vi fortsätter att leverera inom områden där tidigare prioriteringar redan lyft våra resultat.

Nyttja offentlig upphandling mer effektivt

Offentliga inköp är ett viktigt verktyg för att nå många av de globala målen. Varje år görs offentliga upphandlingar till ett värde av cirka 800 miljarder kronor i Sverige, det är inköp som kan användas som en motor i omställningen. Upphandling är ett kraftfullt verktyg för att nå flera av våra lokala hållbarhetsmål, men vars potential vi behöver nyttja mer effektivt för att skapa en större samhällsnytta. För att arbeta mer samlat med hållbarhet ur ett upphandlingsperspektiv krävs både mer kunskap och resurser.

Arbeta mer ur ett systemperspektiv och med synergier

Vi behöver bli bättre på att betrakta både våra utmaningar, resurser och kostnader ur ett systemperspektiv – hur en satsning kan ge effekter även inom ett annat område. Det skapar förutsättningar för det ”tillsammansarbete” som krävs för att klara kommande utmaningar. I årets analysarbete blir det tydligt att åtgärden i många fall behöver ske i en del av organisationen, för att effekten inte ska uppkomma i en annan del. Exempel är områden som klimatanpassning och arbetet för en giffri miljö, där effekterna på sikt påverkar områden som folkhälsa och trygghet om frågorna inte hanteras tillräckligt i utformningen av den fysiska inom- och utomhusmiljön.

Utvecklad uppföljning och analys av vårt samlade hållbarhetsarbete

Vårt hållbarhetsboks slut är del av ett nytt lärande arbetssätt som utformas och förändras i takt med att vi lär oss nytt och utvecklas i vårt samlade hållbarhetsarbete. Utvecklingen av den gemensamma uppföljningen behöver fortgå, till exempel i form av nyckeltal, för att säkerställa att vi kan följa vårt arbete över tid. Analysarbetet behöver också fortsätta att utvecklas med nya metoder för omvärldsbevakning och för att fånga synergier mellan hållbarhetsmålen. Vissa perspektiv som har växt alltmer under de senaste åren saknas idag i hållbarhetsmålen fokusområden, men behöver även fortsatt säkerställas som en del av analysarbetet i framtiden. Exempel är psykisk hälsa och ett bredare perspektiv på klimatanpassning utöver ekosystemtjänster.

Sammanfattning av hållbarhetsmålen bedömning och trend

			
	<p>Varberg är föregångare inom förnybar och återvunnen energiproduktion </p>	<p>Varberg bevarar och utvecklar ekosystem-tjänsternas funktion och kvalitet </p> <p>Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in </p> <p>Varberg är en magnet för kreativa människor med hållbara verksamheter </p>	<p>I Varberg bygger vi resurseffektivt med giffria material </p> <p>Våra konsumtionsmönster rättar sig efter naturens resurser och kretslopp </p>
	<p>Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter Resultatutveckling inom kommunens fordonsflotta </p>	<p>I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat Resultatutveckling inom ekologisk och klimatsmart mat </p> <p>Varberg minimerar klimatpåverkan från resor och transporter Resultatutveckling inom vårt arbete med hållbar mobilitet i Varberg som samhälle </p> <p>Varbergs kommun utmärker sig inom effektiv energianvändning och stimulerar aktivt energismarta livstilar </p> <p>I Varberg har alla invånare möjlighet att finna en meningsfull sysselsättning </p> <p>Varberg är ett rättvist och inkluderande samhälle </p>	<p>Varbergs kommun bidrar till att minska förekomsten av gifter i ekosystemen lokalt och globalt </p>
	<p>Varberg har västkustens bästa förutsättningar för en hälsosam livsstil </p>		<p>I Varbergs kommun ger maten minsta möjliga påverkan på ekosystem och klimat Resultatutveckling inom att värna odlings- och jordbruksmark </p>